

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 16 • Maribor, torek, 11. februarja 1941 • Leto XVI

Zberimo se kot trezni ljudje

Naš rod pač ne pomni bolj razburkane dobe kakor je sedanja. Pred svetovno vojno in med njo so prihajala vznemirjenja, trpljenje in negotovost. Tudi prognoz smo imeli na kupe. Končno pa je bil konec vojne, ki so ga diktirale močne sile, ki odločajo v človeški družbi, in veseli smo bili, da je bilo konec vojne. Od samega veselja smo bili vsi za mir, za svobodo narodov in za ljudske pravice. V tem znamenju se je tudi vršila vojna, enako kakor sedanja, kakor vsi pravijo.

Lepa gesla in načrti se pa niso po vojni uresničili, ker je kmalu potem začela nastopati reakcija. Tako se nahajamo danes v novi svetovni vojni. Nočemo nikomur očitati krivde. Ali to pa lahko poveemo, da je reakcija, ki je največji krivec vojne, zlasti pa razkrojenja duhov v splošnem.

Nekateri smatrajo, da je duhovni razkroj prednost za osvoboditev vpliva in eventualne nadoblasti. To naziranje je silno zmotno. Razkrojeni duhovi so podobni puščavskemu pesku, ki ga po di veter s kraja v kraj in uničuje vse koristno življenje. Razkrojeni duhovi nimajo skupnega pogleda, se ne morejo zediniti na točen program in načrte v svojem delu, da bi uresničili svoje cilje.

S tem hočemo povdariti, da na delavsko gibanje in na zavedne delavce in nameščence razkrojevalni vpliv ne sme nikdar vplivati. Zavedni sodrugi morajo presojati tudi v najkritičnejših momentih razkrojevalne vplive mirno in trezno. V takih trenutkih je zlasti potrebna duhovna in organizatorična konsolidacija vseh zdravih moči delavskega gibanja. Treba se je pripraviti za nove organizirane boje, ker na krožniku nam nihče ne prinese — zlate svobode in sreče.

Socialistično gibanje mora smatrati združevanje vseh zdravih delavskih duhovnih sil za najsvetejšo svojo nalogo, ker le, če bomo trezno presojali položaj, trezno se pripravljali na boje in se borili solidarno za svoja načela in pravice, se bomo mogli uveljaviti v razvoju in spremembah, ki jih prinese bodočnost.

Cilj je: enoten duh, enotna moč po treznem preudarku. Zato pa je potrebno, da imamo svoj list, našo »Delavsko Politiko«, ki je naša medsebojna duhovna vez.

Hess napovedal vdor v Anglijo

Največji vojaški stroj vseh časov je pripravljen za napad.

United Press: Hitlerjev namestnik Rudolf Hess je v svojem govoru dne 9. t. m. napovedal vdor v Anglijo. Največji vojaški stroj vseh časov je pripravljen za odločilni boj. Nemčija je pripravljena in odločena, kakor še nikdar doslej. Angleži so imenovali čas, ki je potekel med operacijami na Poljskem, Norveškem, Belgiji, Nizozemski in Franciji »oddih«. To zimo pa Angleži vedo, da mi ne izgublamo časa. Vojna proti Angliji se nadaljuje vsak teden, vsak dan, vsako uro.

Grško-italijanska vojna

Atenska agencija poroča, da je italijanska armada v Albaniji izgubila 1500 mož, ki so bili deloma pobiti, deloma pa ranjeni. 2—3 italijanska letala so bila sestreljena.

Vrhovno poveljstvo italijanske oborožene sile pa javlja, da so se vršile akcije krajevnega značaja. Italijanska letala so uspešno bombardirala sovražne postojanke.

Predsednik angleške vlade Churchill o razvoju vojne

Anglija je pripravljena

(Reuter). Predsednik angleške vlade Churchill je dne 9. t. m. govoril po radiu in med drugim dejal: Skoro pet mesecev je minilo, odkar sem vam zadnjič govoril po radiju. Od časa do časa pa moramo vendarle pregledati položaj. Sedaj je naš položaj mnogo boljši, kakor pred nekaj meseci. Vse doslej smo izdržali vse napade obeh diktatorjev proti nam. Po hudih porazih svojega letalstva v zgodnji jeseni je sovražnik opustil načrte za vdor v Anglijo. Nac je poskušal sovražnik zlomiti duha angleškega naroda z napadi na angleška mesta. Ves svet pa se je moral prepričati, da se ta načrt ne samo ni posrečil, temveč da je angleški narod danes odločnejši nego kdajkoli prej. Ves imperij nam pomaga v vedno večji meri. Zato pa je tudi prva naša dolžnost, da se izkažemo vredne te pomoči.

V oktobru je Italija brez povoda napadla Grčijo. Grčija se je branila sama s svojo herojsko vojsko in je oživela v nas spomine na klasično dobo zgodovine. Naša generala Wavell in Wilson, ki sta imela nalogo, da branita Egipt in Suez, sta bila tedaj pred težko preizkušnjo. Toda poslali smo svoji vojski na bližnjem vzhodu zelo močna ojačenja v moštvi, materialu, tankih in letalih, kljub grožnji vdora v Anglijo. S tem se je začel zmogoviti pohod v Libijo, ki bo zlomil italijanski imperij v Afriki. Naša vojska se je pripravljala več mesecev z vsemi pripomočki modernega vojevanja. Nato je bilo podvzeto drzno in nevarno podjetje prodora čez Zapadno puščavo. Že po sijajni zmagi pri Sidi Baraniju, v kateri je bilo ujetih mnogo desetisočev sovražnih vojakov, je bilo jasno, da je za Italijane vsa Vzhodna Libija v nevarnosti.

V osmih tednih je nilska vojska prodrla nad 400 milj daleč in vsa italijanska armada v Vzhodni Libiji, ki je stela nad 150.000 mož, je uničena ali zajeta. Vsa Cirenajka, velika skoro kakor Anglija in Wales skupaj, je osvojena. Beduini, ki so bili nad 30 let pod italijanskim gospostvom, so osvobojeni. Egipt in Suez sta zavarovana. Pristanišče, oporišče in letališče v Bengaziju so strateškega pomena, ki bo imel še velike posledice za vso vojno v Vzhodnem Sredozemlju.

Abesinija je izolirana. 1500 milj dalje proti jugovzhodu od Egipta prodirajo indijske armade iz Sudana postopno naprej v Eritrejo, da na ta način od vseh strani izolirajo italijansko armado v Abesiniji. Druge angleške čete

prodirajo istočasno z zapada v Abesinijo, z juga pa prihaja mogočna sila južnoafriške armade.

Iz Amerike prihaja preko morja vedno večja pomoč. Hopkins se je mudil tri tedne pri nas. Nato je bival med nami Wilkie. Lahko smo sigurni, da bosta oba povedala resnico o tem, kar sta videla. Več tudi nočem, vse ostalo prepuščamo v presojo predsedniku Rooseveltu in narodu Zedinjenih držav.

Kakšna nova preizkušnja nas čaka?

Lahko smo gotovi, da se bo vse to v kratkem pokazalo. Pred meseci sta Nemčija in Italija pričeli z vojaškimi operacijami v Albaniji. Nato je bila Madžarska priključena njenemu političnemu sistemu. Romunija je prišla pod nemški vpliv. Sedaj so nemške čete že ob Črnem morju, tam so tudi nemške vojaške in letalske sile. Prve predstraže nemškega prodiranja so že dospеле v Bolgarijo. Izgleda, da je bolgarska vlada pristala na to, da je več tisoč nemškega osebja za letališča priselilo v Bolgarijo, tako da so ta letališča vsak čas uporabna za nemško letalstvo. Vrše se priprave za pokret nemške vojske v Bolgarijo ali skozi Bolgarijo. Morda se je ta pokret tudi že začel. Spomniti se moramo, kaj se je zgodilo v maju v Belgiji in na Nizozemskem, kakšno usodo sta doživeli ti državi, ker je belgijski kralj prepozno nastopil apel na nas.

O Balkanu

Če bi sedaj vsi balkanski narodi stali trdno skupaj, podprti od Anglije in Turčije, bi trajalo mnogo mesecev, preden bi nemška vojska in letalstvo na jugovzhodu Evrope kaj opravila. Nekaj bi bilo gotovo mogoče doseči z naraščajočo angleško in ameriško pomočjo. Nič pa ni bolj sigurno nego to, da bodo države na jugovzhodu Evrope doživele usodo Danske in Nizozemske, če dopustite, da bodo druga za drugo podjarmljene.

Ena izmed naših največjih težav je, da bi prepričali nevtralne države o nevarnosti, ki jim preti. Spominjam se, kako je bilo v svetovni vojni leta 1915. Upam, da se ta napaka ne bo ponovila. 30 let je bolgarski narod nosil posledice te napake.

Boj za Sredozemlje

V srednjem delu Sredozemlja pripravila francoski Quissling Laval Nemčiji oblast nad Italijo in Francijo, da bi z nemško tajno policijo zgradil svojo oblast. Ne vem, kako se

bodo dogodki razvijali. Vsekakor pa se bomo dalje borili tudi v Sredozemlju.

Iz Amerike potrebujemo le vojni material

Zedinjene države so odločene, da nam pomagajo z vsemi potrebnimi dobavami vojnega materiala k zmagi. Ne potrebujemo ogromne in hrabre ameriške vojske, potrebujemo pa nujno ogromne množine vojnega materiala in tehničnih pripomočkov v neprestanem dotoku. Potrebujemo pa tudi ladje za prevoz. Nemci bodo storili vse, kar je mogoče, da potope naše ladje, ki dovažajo ameriški vojni material.

Po porazu Francije in Norveške se je zelo zožil nemški prijem okoli nas na morju. Nikdar nisem podcenjeval te nevarnosti. Kljub temu pa s popolnim zaupanjem lahko rečem, da bo naše letalstvo, zlasti letala obalnega poveljstva, kos svoji nalogi, prav tako pa da bodo mornarji trgovske mornarice prenesli vse težave.

Se snoči je šef našega generalnega štaba sir John Dill, naša prva vojaška avtoriteta, izrazil svarilo, da bo po njegovem mnenju Nemčija morda prisiljena iz strateških, gospodarskih in političnih razlogov poskusiti vdor v Anglijo v bližnji bodočnosti. To je svarilo, ki naj ga nihče ne prezre. Smo danes močnejši, nego kdajkoli prej, mnogo močnejši nego v juliju, avgustu in septembru. Močnejša je naša mornarica, močnejše letalstvo, močnejša in bolje opremljena pa tudi kopna vojska. Ni lahka vojaška operacija tak vdor v Anglijo, zlasti pa, ker imamo na morju in v zraku premoč. Vendarle pa moram izraziti tudi besedo previdnosti.

V jeseni bi bil vdor v Anglijo več ali manj improvizirana zadeva

Hitler je tedaj mislil, da bo po zlomu Francije tudi Anglija klonila. Toda klonili nismo. Zato so morali Nemci znova napraviti svoje načrte. Sedaj bo nemški vdor, če do njega pride, mnogo bolj skrbno pripravljen, tako po opremitvi nemške vojske, kakor tudi po načrtih. Pripravljeni moramo biti na napad s plini, s padalci in jadralnimi letali. General Dill je pravilno povedal, da mora Nemčija, če hoče vojno dobiti, naj doseže sicer kar koli, predvsem uničiti Anglijo. Angleški imperij pa je branilec pravice za ves svet.

Nikdar ne bomo klonili! Niti še tako dolgo trpljenje nas ne bo uničilo. Dajte nam samo orožja in mi bomo začeto delo dokončali!

Angleška mornarica bombardirala Genovo

Istočasno s o angleška letala napadla letališče Pizo in oporišče v Livornu.

Angleško pomorsko ministrstvo poroča, da so dne 9. t. m. zjutraj enote angleške mornarice hudo bombardirale italijanska oporišča v Genovi. Topovi angleške mornarice so zbruhali nad 300 ton bomb na pristaniške naprave in pomembne vojaške cilje. Bombardiranje je bilo uspešno in je povzročilo strahovito razdejavanje.

Angleško brodogradništvo je izvedlo temeljito očiščevalno akcijo po Sredozemskem morju in nato zaplulo v Ligursko

morje ter se nepričakovano pojavilo pred Genovo. Pri napadu sta sodelovali tudi oklopni »Renown« in »Malava«, o katerih so poročali, da sta bili nedavno tega potopljeni, dalje nosilka letal »Ark Royal« ter križarka »Sheffield«.

Angleška letala so istočasno hudo bombardirala letališče v Pizi in petrolejska skladišča v Livornu. Eno letalo se ni vrnilo.

Vojna v Afriki

Italijansko vojno poročilo z dne 9. t. m. pravi o položaju na afriških bojiščih: Severna Afrika: Južno od Bengazija borbe krajevnega značaja. Vzhodna Afrika: Pri Kerenu je sovražnik zopet napadel, toda napadi so bili odbiti. Na Somalijski meji: Naše čete so odbile sovražni napad s protinapadom. Naša letala so aktivno sodelovala v teh borbah. Sovražnik je skušal s svojimi letalskimi silami prodreti na področju Asmare in Adigrije, toda zaradi hitrega posredovanja naših lovskih letal je bil

ta poskus preprečen. Naša letala so sestrelila štiri sovražna letala, protiletalsko topništvo pa eno. Tri naša letala se niso vrnila.

Angleži zavzeli Ageilo

Vrhovno poveljstvo britanskih čet na Bližnjem vzhodu poroča, da se po zavzetju Bengazija brez odmora nadaljuje prodiranje britanskih čet iz Cirenajke v Tripolitanijo. Britanske čete so 9. t. m. dosegle Veliko Sirto in zavzele mesto Ageilo, ki leži okrog 300 km južno od

Bengazija in Soluk ter prodirajo dalje ob morski obali. Pri Bengaziju je bilo ujetih 5 italijanskih generalov, med njimi tudi general Bergonzolli.

Letalski napadi na zapadu

Angleško vojno poročilo: V noči na 8. t. m. so angleška letala napadala nemška oporišča ob Kanalu. Zlasti je bilo bombardirano pristanišče Boulogne sur Mer. Letala so 3 ure metala bombe na to važno nemško postojanko. Napadla pa so tudi Dunkerque, Calais in Ostende. Nad Anglijo ni bilo nemških letal. Sestreljena so bila 3 nemška letala.

Nemško vojno poročilo

DNB. Nemško vrhovno vojno poročilo z dne 9. t. m. pravi: Posamezna bojna letala so včeraj podnevi in ponoči uspešno napadla vojaške objekte v Midlandu in južno-vzhodni Angliji. V Sredozemlju je nemško letalstvo bombardiralo letališče na Malti in pristanišče La Valetto. Izbruhnili so veliki požari. Manjše število sovražnih letal je v pretekli noči metalo bombe na treh mestih v zapadni Nemčiji na naseljena področja. Izmed treh letal, ki so poskušala prodreti na Norveško, sta bili dve sestreljeni. Dve lastni letali pogrešamo.

Po zavzetju Bengazija

Dne 6. t. m. je angleška armada zavzela Bengazi, glavno mesto italijanske Cirenajke. Vest o zavzetju Bengazija je prišla tako nenadno, da ji sprva niso verovali niti v Londonu. Kajti ves svet je bil prepričan, da se bo okrog Bengazija razvila velika bitka med italijansko armado maršala Grazianija in angleško armado generala Wawella. — Ozemlje okrog Bengazija je namreč izredno pripravno za obrambo. Razen tega pa se je zdelo tudi nemogoče, da bi Wawellova armada mogla v poldrugem dnevu prevaliti tako ogromno razdaljo — okrog 240 km — kolikor je znašala njena oddaljenost od Cirene ob libijski obali oziroma od Mektila do Bengazija.

O poteku operacij pri Bengaziju je sedaj izšlo daljše poročilo angleškega vrhovnega poveljstva v Kairu:

Angleške oklopne divizije so v 30 urah prevalile 240 km dolgo pot skozi puščavo od Mektilija do Bengazija in dosegle morskobalo v zalivu Velike Sirte, južno od mesta Bengazija. S tem je bil italijanskim četam odrezen umik po cesti proti Tripolisu, istočasno pa tudi onemogočena obramba proti angleški armadi, ki se je bližala Bengaziju s severa, po cesti iz Cirene. Obe armadi sta takorekoč hkrati prispeli na cilj.

Razvila se je razmeroma zelo kratka bitka, v katero so poslali Italijani vse svoje oklopne vozove. Ves italijanski odpor pa je bil zaman. Ko je to uvidelo tudi italijansko vojni poveljstvo, so se italijanske čete udale. Na bojišču je ostalo nad 60 razstreljenih italijanskih tankov. Ujetih je bilo več tisoč Italijanov, med temi armadni poveljnik (prvi za Grazianijem), en poveljnik armadnega zbora in mnogo drugih višjih častnikov.

Po padcu Tobruka so Angleži poslali del svoje motorizirane armade po karavanski poti, ki vodi skozi puščavo na Mektilija in od tam v Bengazi. Ta armada je prodirala sicer po slabši, toda krajši poti, kot pa armada ob obali, ki je morala med tem zavzeti še več krajev, kot Bombo, Derno in Cireno. Motorizirane sile, ki so dospeli do Mektilija in tu trčile na italijanski odpor, so ves čas vodile namišljene boje z italijanskimi četami, in se delale, kot da ne morejo dalje. Ko je potem angleška armada ob obali prodrla dalje od Cirene, so angleški motorizirani oddelki izvršili prodor pri Mektili in na ta način skoro istočasno z angleško armado dospeli do Bengazija in dobili v klešče tam osredotočeno italijansko armado.

S kakšno silo so operirali Angleži?

Od začetka angleške ofenzive, dne 9. decembra 1940 pa do zavzetja Bengazija, dne 7. t. m. je preteklo 57 dni. V tem času je angleška armada prevalila okrog 700 km razdalje, večkrat

v peščenih viharjih, ki so divjali na dan odločilnega napada tudi pri Mektiliju. Ta armada je bila zapletena v 5 bitk večjega obsega, ki jih je izvojevala v razmeroma zelo kratkem času. S kakršnimi silami so nastopili Angleži? V bojih od Tobruka dalje je bilo udeleženi samo okrog 70.000 avstralskih in angleških vojakov. Vsa ta armada pa je bila motorizirana, t. j. poleg tankovskih divizij je uporabljala motorizirane topove in se vozila na motoriziranih vozilih skozi puščave in po cesti ob obali.

Od celokupnega števila 15 divizij, kolikor je štela italijanska armada, je bilo 10 divizij razpršenih ali ujetih do pred Bengazijem. Ostanek divizij, ki so se imele po nalogu maršala Grazianija umikati iz Cirenajke proti Tripolisu, je sodeloval v boju pri Bengaziju. Koliko od teh se je rešilo z umikom proti Tripolisu ni znano, ker so Angleži med tem dospeli že 160 km južno od Bengazija, do Adžedabije, odkoder krene cesta proti Tripolisu. Po cesti ob obali je do Tripolisa še 650 km.

Kaj pravijo Italijani o padcu Bengazija?

Italijansko vojni poročilo je javilo, da so bile dne 5. in 6. t. m. velike bitke južno od Bengazija, v katerih je utrpela italijanska armada težke izgube, istotake pa je utrpel tudi sovražnik na moštvu in materijalu. Dne 6. t. m. proti večeru so italijanske čete izpraznile Bengazi, da bi s tem obvarovale grozot domače in italijanske prebivalstva.

Italijanski listi so objavili vest o padcu Bengazija brez obrazložitve. Pač pa je rimski radio naglasil, da se imajo Angleži zahvaliti za ta uspeh edino svojim težkim tankom, ki jih Italijani niso mogli spraviti na afriško bojišče, ker luke v Cirenajki niso sposobne za izkrcavanje tako težkega vojnega materijala. (Angleži razpolagajo s 70 tonskimi tanki.)

Čemu je služilo izkrcanje čet de Gaulleja v Gabonu?

Znano je, da so se lani izkrcale čete francoskega generala de Gaulleja v Gabonu v Afriki in da se je potem priključila de Gaulleju vsa ekvatorijalna Afrika. Sedaj poročajo inozemski listi, da je ta vpad de Gaulleja v francosko Afriko imel svoj pomen v zvezi z angleškimi ofenzivnimi načrti proti italijanskim kolonijam. Anglija je hotela dobiti možnost, da lahko dovaža čete in vojni materijal iz zapadne Afrike skozi francosko ekvatorijalno Afriko, kakor tudi hrano in surovine iz Belgijskega Konga v Sudan, Kenijo in Egipt. 70 odstotkov Afrike je sedaj pod kontrolo Anglije, 20 pod nadzorstvom višijske vlade v Franciji in 10 odstotkov pod nadzorstvom Italije (predno je začela angleška ofenziva).

Dama in po svetu

Posebne predpise o prevozu vojnega materijala skozi našo državo je izdal minister vojne in mornarice. S predpisi je točno določeno, katere vrste vojnega materijala se sme prevažati po naši državi.

Predstavniki gospodarskih zbornic so te dni na seji, ki se je vršila pri direkciji za zunanjo trgovino v Beogradu, sprejeli daljšo resolucijo, v kateri naglašajo, da bi se vsa gospodarska vprašanja lahko reševala potom gospodarskih organizacij in ustanov.

Nov načrt uredbe o organizaciji prehrane prebivalstva in o kontroli cen izdelujejo v Beogradu.

V vruga je treba verovati, pravi »Slovenec« v svojem uvodniku. Vrag je v vsakem človeku. Srednjeveški človek je veroval v vruga in se z njim boril ter ga nadvladal. Današnji človek pa se je z vragom pogovarjal in ga hotel ukaniti, pa se vrag ne da ukaniti. »Slovenec« bo že vedel, kako je z vragom v človeku in reči moramo, da nas je njegovo odkritje naravnost razveselilo. — Le z enim se ne strinjamo, namreč da je srednjeveški človek imel uspeha v boju z vragom. Vražje je bilo živeti takrat, vražje je živeti dandanes — za tistega, ki nič nima. Tisti pa, ki imajo vsega dovolj so sicer od vruga, toda vrag jih ne muči, kot muči nemanice.

Okrožna konferenca SDS je sklicana za nedeljo, dne 16. t. m. v Split. Konference se bodo udeležili senator Večeslav Vilder in drugi predstavniki stranke.

Uredbo o prisilnem obdelovanju zemljišč pripravila banska uprava v Zagrebu, ker je zlasti v Slavoniji mnogo neobdelane zemlje. Pravtako pripravljabano Hrvatska uredbo, da morajo po vseh hrvatskih krajih organizirati prehranjevalne odbore, katere so doslej osnovali samo v 25 krajih.

Prisilna uprava nad rudniki in rudniškimi tereni TPD na področju banovine Hrvatske, je bila ukinjena, ker je TPD odstopila del svojih rudniških posestev raznim sosednjim rudarskim podjetjem, ki bodo iskali premore in organizirali eksploatacijo. 66 rudnih polj in 149 rudosledov pa je TPD brezplačno odstopila banovini Hrvatski in je obdržala na Hrvatskem le one rudnike, kjer že obratuje. Banovina Hrvatska bo odprla sedaj svoje lastne rudnike.

30 milijonov dinarjev posojila je najela banovina Hrvatska pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu za izvedbo elektrifikacije. Posojilo je sklenjeno za dobo 20 let.

Advokatski in notarski nameščenci v Zagrebu se potom svoje organizacije SBOTIČ pogajajo z delodajalci za sklenitev kolektivne pogodbe.

Zagreb dobi novo radio-oddajno postajo. — Zgraditi jo nameravajo nekje v bližini Ivanič grada ali Božjakovine, t. j. 30 do 40 km od Zagreba. Nova radijska oddajna postaja bo imela 120 kw.

Pri volitvah delavskih zaupnikov v državnem rudniku v Kakinju, ki so se te dni vršile, je od 1896 volilnih upravičencev glasovalo 1129 delavcev. Neodvisna lista je dobila 434 glasov in 6 zaupnikov, HRS 391 glasov in 6

zaupnikov, muslimanska lista 205 glasov in 3 zaupnike, pravoslavna lista pa 86 glasov in 1 zaupnika.

447 novih zgradb so leta 1940 zgradili v Beogradu.

Mednarodna zveza za zaščito otrok je predlagala, da naj se vojskujoče se države zedinijo, da bi se otroci spravili v gotove kraje, ki bi bili točno označeni in katerih bi se ne smelo napadati, da bi na ta način bile otrokom prihranjene vojne grozote. Ta predlog bo gotovo pozdravil ves civilizirani svet, e

Dr. Beneš in kralj Haakon. Češkoslovaški radio iz Londona javlja, da je te dni bivši češkoslovaški prezident dr. Beneš obiskal v Londonu norveškega kralja Haakona, ki je naslednji dan vrnil obisk dr. Beneša.

V Grčiji ni angleške vojske. Atenska agencija zanika vesti nekega tujega lista, da bi se bile v Solunu izkrcale štiri angleške divizije.

Mirovna pogajanja med Siamom in Indokino so se po poročilih iz Tokia te dni začela.

Rooseveltovo poslanec polkovnik Donovan se nahaja sedaj v Kairu.

Starešina sreskega sodišča v Vladočinem haju pri Vranju Dragoljub Stamenković je iz doslej nepojasnjenih razlogov skušal s strelji ubiti bivšega narodnega poslanca Milena Veljkovića, katerega je hudo ranil, streljal je dalje tudi na arhivarja sodišča Vojislava Antića ter ga smrtno pogodil, nato je hitel v sosedno sobo, kjer je istotako hudo ranil sodnika Stojana Simovića in sodnega pripravnika Andjelkovića. Po izvršenem dejanju je skušal na hodniku izvršiti samomor, kar so pa navzoči preprečili.

Pet stanovanjskih hiš se je vsled dežja in naglega taljenja snega doslej zrušilo v Somboru. Po mnenju strokovnjakov je na periferiji mesta v nevarnosti še 78 delavskih hiš, da se zrušijo vsled naraščanja vode.

Strasen zločin v okolici Sarajeva. Neki roparji so te dni v odsotnosti kmeta Jusufa Džurjića v Turškem Lukovcu ubili 5 letnega Osmanu in 3 letno Nažu ter 14 letnega slugo Mehmeda Krosunovića. Odnegli so 300 din. dočim din 5000, kateri znesek je imel kmet shranjen v stanovanju, niso našli.

Na Bogatini je plaz zasul 8 italijanskih granicarjev in enega častnika. Doslej zasutih še niso našli. Dne 5. februarja pa je v bližini Bogatina zmrznilo 11 italijanskih vojakov, ki so bili na patrolji in omagali v snežnem viharju.

Mladinska taborišča v Franciji. Francoska Petainova vlada je izdala zakon, da morajo vsi francoski državljani do 20 let starosti prebiti 8 mesecev v mladinskih taboriščih, ki so bila za to ustanovljena. Ta zakon bodo izvajali v nezasedeni Franciji in v vseh njenih kolonijah, v zasedenem ozemlju pa se bo začel ta zakon izvajati kasneje.

Pod težo zapadlega snega se je dne 7. t. m. porušila streha na stavbi nekega kino-podjetja v Parizu. Ker se je nesreča zgodila v zgodnjih jutranjih urah, ni bilo človeških žrtev.

V Španiji so pričeli z veliko brzino graditi podzemeljska zaklonišča proti zračnim napadom.

Večje število kanadskih pilotov je te dni prispelo v Anglijo.

Roosevelt sme brez vprašanja kongresa uporabiti vojno mornarico v korist ene ali druge iz med napadenih držav, je izglasoval parlament.

Predsednik Brazilije je podpisal uredbo, s katero se zabranjuje tiskati vse publikacije, ki se tiskajo v tujih jezikih.

Radji špijonaže je bil po poročilu DNB na Japonskem obsojen Anglež Vincent Peters na pet let ječe.

A. M. de Jong:

[37

Čuden cečkovnik

»OTROŠKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA«

Največje in najlepše odkritje pa se je zdelo Mereyntjeju njegovo nežno prijateljstvo z Besjanovo Neleko, ki jo je slej ko prej imenoval Češnjico. V šoli se jo je nekoliko izogibal, kajti dečki so kaj hitro začeli vsakogar zbadati s »tvoje dekcle«, »njegova ljubica«, in Mereyntje za vse na svetu ne bi hotel, da bi kaj takega govorili o njem in Neleki. Samo ako je na to pomislil, bi se bil mogel vdreti v zemljo od sramu. Kajti muzajoči se vaški otroci, ki so se zgodaj poznali s tajnostmi življenja domačih živali, so znali ponavljati odurne šale, ki so jih čuli od odraslih, s čudovito točnostjo in prav tako surovo ter neusmiljeno, kadar so se komu rogali; besedi kot »tvoje dekcle«, »njegova ljubica«, so vedno uporabljali v zvezi z najboljšimi nezaslišanimi neslanostmi in odurnimi kvantami. Mereyntje je pač vedel, da so šolarji in šolarke vodili grde medsebojne razgovore in da so bile njih igre večkrat silno odvratne, toda njegova prirojena plahost in nepopisen strah pred vsem, kar je bilo surovo in umazano, je preprečila, da bi bil kdaj soudeležen pri takih umazanostih, za katere tudi duševno še ni dozorel.

Nekoč se je podal z neko tako družino v gozd. Ko pa je igra postajala vedno bolj razuzdana in so na pobudo nekaterih vročekrvnih kolovodij začeli z

»želodovim kraljem«, je Mereyntje od sramu in studa pobegnil, ker ni mogel razumeti, kako je mogoče se tako nedostojno obnašati. Od tedaj se je te odvratne družine izogibal, in kadar so jo med krikom in vikom mahnil kam ven, je zaostal, ker se je vedno bal, da se bodo umazanosti ponovile, dočim pa so bili ostali udeleženci še celo ponosni na to in se bahali. Zaničljivo so zrlili na Mereyntjeja kot na nekega neobglenca, sicer pa so ga pustili v miru, ker je bil drugače prav sijajen tovariš.

Na njenih izletih s Flirefleterjem sta jo vedno mahnila po ovinku proti Besjanini hiši; ob taki priliki sta Mereyntje in Neleka naglo zginila v kolnico, kjer sta preživela blažene ure v prostorski igri in zadovoljstvu. Igrala sta se ata in mamu in razgovarjala o skrbeh, ki sta jih jima povzročala njuna otroka, kakor sta nazivala lutki. Kadar sta njuna otroka ležala v postelji bolna na ošpicah ali škarlatinki in je zdravnik delal zaskrbljen obraz, sta preživljala težke in mukapolne čase.

Nekega dne je sedel Mereyntje poleg lutkine posteljice in se resnično jokal zavoljo Misotje, ki je ležala z zaprtimi očmi, kot da je umrla: to tudi ne bi bilo nič čudnega, kajti imela je tri dni vročino in zobobol ter zlomljeno nogo, zdravnik pa je ugotovil, da bo najbrž dobila še kaj hujšega, na čemer jih je, kakor je bilo splošno znano, umrlo najmanj devet in devetdeset od sto. Neleka mu je zaskrbljena pripovedovala o tem in posadila svojega malega moža poleg posteljice, da bi bdel pri mali bolnici. Vrata so bila zaprta z zapakom in bila je takorekoč noč. Ko je tako sedel, si je živo predstavljal brezupno stanje

uboge male in kako strašno bi bilo, ako bi umrla. — Zdravnik je celo rekel, da najbrž ne bo doživela jutra! Slama je šelestela v vetru. V rednih presledkih je bilo čuti zamolke udarce po lesenem opazu, v katerega je butala koza z rogovji, ki je vmes tudi od časa do časa zameketala. Mereyntje se je vedno bolj in bolj zatopil v svoje misli, ki so postajale čedalje turobnejše; ko je potem Neleka odrinila zapah in oznanila, da se je zdanilo, je našla vznemirjenega očeta objokanih oči in žalostnega obraza. Začudeno je vprašala:

»Kaj pa ti je, Mereyntje? Ali si si kaj napravil?«

Deček je nerazumljivo pogledal in odkimal z glavo.

»Kaj pa ima? Zakaj jočeš?«

»O, Češnjica... uboga, mala Misotja! Kaj ako nam umre?«

»Misotja... da bi umrla? ...«

»Da... ako dobi še kakšno hujšo bolezen? ...« je hlipal.

Neleka je sedela na klopici in ga začudeno gledala.

»Ali Mereyntje,« je rekla na to, »kaj se ti meša?«

»Kaj? je vzkliknil Mereyntje, kot da bi bil padel z neba, »kaj praviš?«

»Oh, neumnost... saj se vendar samo igrava... Misotja je vendar samo lutka, neumnež!«

Mereyntje si je vzdihujoče obrisal oči. Za hip je bil hud na Neleko, ne da bi bil prav vedel zakaj. Daš je imela prav: da, tako zelo prav kot more imeti le redko kakšen človek na svetu prav, in vendar ga je razočarala. Očitajoče je rekel:

»No, veš kaj, ti si mi prava pisana mati!«

Iz naših krajev

MARIBOR

»Delavska Politika« ne dobi va nobenih subvencij, zato poravnaj naročnina takoj!

TRBOVLJE

Poskus poravnave. V sredo, dne 5. t. m. se je vršila na rudarskem glavarstvu v Ljubljani poravnalna razprava med zastopniki rudarjev in TPD v sporni zadevi zadnje mezdne razprave. Na razpravi do poravnave sicer ni prišlo, vendar je izjavo zastopnika TPD, podano na razpravi, razumeti tako, da je TPD pripravljena dati svoj 15. januarja t. l. izdani »Razglas« zastopnikom strokovnih organizacij v podpis, ako to žele. Značilno je, da sta se hotela te razprave udeležiti tudi dva nevažljiva molčeča gromovnika in sicer en iz Trbovelj in en iz Zagorja, ki sta se pa morala lepo lojalno odstraniti, ko se jima je uradno povedalo, da je to razprava le za vabljenje in ne za nepovabljenje. Sicer imata oba trdo kožo; vendar je to onega iz Zagorja tako presunilo, da je izjavil, da bi raje prebolel udarec močne klofute, kakor pa to bla-mažo. In zopet bo šla borba za to, kdo bo jima povrnil stroške. Najbrž bosta prišla z nabiralnimi polami in usmiljeni rudarji bodo žrtvovali.

HRASTNIK

Razno iz naše sajaste doline. Naš kraj, zlasti kar se tiče gornjega dela v okolici rudnika, je zares prava sajasta dolina. Drobnihih saj in pepela, ki noč in dan »dežujejo« iz rudniškega dimnika, je več kot dosti po vseh kotlih. Čisto belino snega lahko občudujemo le dokler sneži, čim preneha, se v kratkem času bela odeja počrni. Tu živimo rudarji in še veseli smo, da lahko dihamo s sajami in prahom nasičen zrak, kajti kadar se ta sčisti, nastane drugo gorje — brezposelnost. Sicer pa se uvaaja v rudniške obrate zadnji čas svojevrstna praksa. Nadure v jami bodo čisto kmalu čisto običajen pojav. Zlasti v postaje Ojstru. V splošnem se rudarji temu sicer zoperstavljajo, toda ker gospod tako hoče... Morda bi se še našel kak brezposelnik, ki bi nadomestil utrujenega rudarja pri nadurah, pa bi imela oba svoj kos kruha. Drugo se zopet teh dejansko storjenih nadurnih vseh ne piše (separacija), češ, ker ni bilo temu primerne storitve. Kot izvem, se je v zadnjem času pripetilo tudi to, da se je nekaterim delavcem, ki so prišli po bolniški list v svrhu zdravniškega pregleda, to enostavno odklonilo ter jih odpravilo — z dopustom. Takih in enakih nedostatkov bi lahko našli dolgo vrsto. Toda rudarji se le redko pritožujejo.

Mora se reči, da so se zaupniški odbori prejšnjih let za te reči malo drugače zanimali. Tudi bivša organizacija »Zveza rudarjev Jugoslavije« je od časa do časa sklicevala zborovanja, kjer se je o sličnih stvareh razpravljalo in v danih primerih na obratu tudi temu primerno nastopilo. Sedanja večina v odboru II. skupine, ki pripada po večini NSZ, zaradi tega ne bo dobila sivih las. Zanj je važno, kaj počenja naša rudarska godba, kam in za koliko bodo kje igrali. To ti je skrb! Kakor se zatrjuje, pričakujejo godbeniki od te strani tudi neke reforme. Kaj bodo potuhtali, se ne ve. Mi pa bomo po svojih močeh budno zasledovali vse in v naši »Delavski Politiki« tudi sporočali javnosti.

Pretekli teden je prejela šolska deca učni izkaz za prvo polletje. Vsi količjak skrbni starši s skrbjo spremljajo napredek svojih otrok v šoli, zato je dan, ko prineso domov svoja spričevala, za nje važen dogodek. Veselje se, če je uspeh dober, žalostni pa, če je uspeh slab. Tudi razočaranj ne manjka. Zato smatramo, da bi bilo koristno, ako bi se uvedle mesečno kake posvetovalne ure, kjer naj bi se sestali starši z učiteljsvom in iznešli drug drugemu svoje izsledke in opazovanja o otroku. Tak medsebojen stik bi bil nujno potreben, ker navadno pozna vzgojitelj učenca le z ene strani, starši pa z druge. Vpadati v razred med poukom ali učiteljsvo kratkoma ustavljati na cesti, pa je gotovo neprijetno. — Več staršev.

ZAGORJE OB SAVI

Skrbi s prehrano. Brez dvoma smo tudi Zagorjani med tistimi, ki jih skrbi, kako bo v bodočnosti s prehrano. Tu gre predvsem za dva glavna predmeta: za moko in mast. Za prvo smo že preskrbljeni z nakaznicami, kar se pa tiče preskrbe z mastjo, odonosno slanino, je nekoliko boljše. S slanino nas namreč zalagajo mesarji in zadnje čase tudi občina.

LITIJA

Podružnica prvega delavskega kolesarskega društva obvešča vse svoje člane in članice, da se bo vršil VIII. društveni občni zbor v nedeljo, dne 16. februarja t. l. s pričetkom ob 2. uri popoldne v društvenem lokalu. Vabijo se vsi sodrugi in sodružice, da se obnežga zboru v čim večjem številu udeležijo. — Iste dne dopoldne ob 9. uri se bo vršil tudi občni zbor bratske podružnice kolesarjev v Zagorju ob Savi. — Odbor.

STUDENCI PRI MARIBORU

Prvo delavsko kolesarsko osrednje društvo, podružnica Studenci bo imelo dne 16. februarja t. l. s pričetkom ob 15. uri v gostilni Mahljenič v Studencih svoj redni letni občni zbor. Vsa bratska, športna in kulturna društva se vabijo, da se po svojih delegatih obnežga zbora udeležijo. — Odbor.

Premajhna količina moke in kruha je bila določena z uvedbo nakaznic. S to količino moke in kruha bodo lahko izhajale družine bogatejših slojev, ki si lahko privoščijo mesnate jedi. Nikakor pa ne bodo mogle izhajati s temi porcijami družine delavcev, ki žive po veliki večini od kruha in drugih močnatih jedi, ker je meso za njih predraga jed. Prvotno je bilo menda določeno, da bodo delavci-težaki dobili dodatne živilske nakaznice, ki pa doslej še niso bile izdane, ker jih prehranjevalni odbor niso dobili od banovine. Že prvi teden po uvedbi živilskih nakaznic se je pokazalo, da je treba količino moke, kakor tudi kruha, za delavce na vsak način povečati. Pristojne oblasti naj zato takoj izdajo dodatne nakaznice za težake, seveda pa je treba poleg tega preskrbeti tudi dovolj moke, da kljub nakaznicam ne bo nastalo še huje pomanjkanje kruha. Prav tako se opaža, da cene nekaterim življenjskim potrebščinam še vedno naraščajo, dočim delavci že dolgo časa niso prejeli nobene povvišice svojih mezd. Te mezde pa po večini še pred draginjo niso bile v skladu s cenami življenjskih potrebščin na trgu, sedaj pa seveda še mnogo manj, ker se je vse, kar človek potrebuje za življenje, silno podražilo. Nekatera podjetja so sicer povvišala svojim delavcem mezde, toda s to povvišico ni mogoče kriti večjih izdatkov, ki jih je povzročila draginja. Če pa vpoštevamo, da številna podjetja sploh niso dala svojim delavcem in uslužbencem nikakih draginjskih doklad oz. povvišala mezd in da je vsled vojnih dogodkov mnogo podjetij začelo skrajšano obratovati, da je bilo odpuščenih ogromno število tekstilnih delavcev itd., pridemo do zaključka, da je neobhodno potrebno, da se nemudoma prepreči vsako nadaljnje naraščanje cen življenjskim potrebščinam. Vemo sicer, da se to vprašanje ne da tako lahko rešiti, da bo treba premostiti nešteto ovir, kljub temu pa smo trdno prepričani, da je mogoče zavezati naraščanje draginje s primernimi ukrepi, ki jih lahko izda samo državna oblast. Predpogoj za to je, takojšnja zaplemba vsega žita, ki se mora enakomerno razdeliti po vsej državi in zlasti vpoštevati pri tem pasivne kraje.

Železniški vpokojenci bivši delavci oz. profesionalisti niso doslej dobili še nikake povvišice svojih pokojnin, dasi je draginja, kakor je menda vsakomur znano, silno porasla. Pokojnine teh revežev znašajo od 400 do 900 din mesečno, kar je seveda mnogo premalo za skromno preživljanje. Bivši nastavljeni so prejeli vsaj skromne doklade oz. povvišico pokojnin, toda delavci-vpokojenci, ki dobivajo pokojnino iz provizijskega sklada, te povvišice niso bili deležni. Prizadeti postajajo vsak dan bolj zagrenjeni.

Novo katoliško zadrugo »Slomškov dijaški dom« so ustanovili spomladi 1938 z namenom, da pospešuje gospodarske koristi svojih članov, gradi, kupuje ali najema ter vzdržuje ali oddaja v najem poslopja in prostore za dijaški dom, zbira potrebna sredstva od članov in javnih ustanov, nudi članom in njihovim sinovom, ki so dijaki učiteljskih ali tudi drugih šol, primerna stanovanja z vso oskrbo in vzgojo. Čeprav znašajo poslovni deleži le din 100, je ta »Slomškov dijaški dom« kupil septembra 1940 od g. Franca Janžekoviča, hotelskega direktorja »Grand hotela« na Dunaju, že znano vilo kavarnu »Promenada« v Tomšičevem drevoredu za din 465.000. To kupnino so poravnali na ta način, da so prevzeli vključno terjatev »Posojilnice« v znesku din 38.000, v gotovini so izplačali 100.000 din, en mesec po pogodbi 127.000 din, a ostanek kupnine din 100.000 zapade v plačilo dne 1. maja t. l. Med tem so ta novi dijaški dom že tudi notranje opremili in ga pred par dnevi že slovesno otvorili. Časopisi so o tem obširno poročali. Srečna je zadruga, ki ima toliko denarja, da je v tako kratkem času zbrala stotisočake za nakup stavbe in vrhu tega še vso opremo. V načelstvu zadruge so: Kotnik Franc, učitelj, Fink Franc, profesor, Hlebec Ivan, učitelj, Živornik Pavel, katehet, Čebul Jernej, učitelj. Poleg dijaškega semenišča bodo torej sedaj skrbeli za katoliške dijake tudi v tem novem dijaškem domu za učiteljskiščične, za katere pa ima tudi še učiteljsvo svoj »Dijaški dom« v Kosarjevi ulici. Lanj pa je bila ustanovljena še druga katoliška zadruga, ki bi naj prevzela »Dijaški dom« v Prešernovi ulici.

17 židovskih otrok v starosti od 10 do 16 let je prišlo čez Radl nad Marenbergom v Jugoslavijo, kjer so jih okrepčali in pripeljali v Maribor. Otroci so bili popolnoma izžepani, ker so tri dni hodili po visokem snegu, predno so prišli čez hribe na našo mejo.

Ta revna židovska deca čaka sedaj svoje nadaljnje usode. Zatenkrat se je za nje zavzel g. M. Rosner.

Limbuški župan g. Avgust Jaunik je te dni dal ostavko na župansko mesto, ki ga je zavzemal od zadnjih volitev leta 1936.

Mestni avtobusni promet je zopet začel minulo soboto na vseh podeželskih progah, razen na progi Selnica in Pekre. Upati je, da bodo tudi ceste na progi Maribor—Selnica in Maribor—Pekre kmalu očistili, da bo na ta način zopet vzpostavljen redni avtobusni promet.

Novi telefonski imeniki za leto 1941 se dobe po din 13 pri pošti Maribor l.

11.679.025,50 din so znašali carinski dohodki v januarju pri tukajšnji glavni carinarnici.

Obrtno gibanje. V teku meseca januarja je bilo v Mariboru črtanih 31 obrtnih pravic, 28 obrtnih dovoljenj pa je bilo na novo izdanih. Za podaljšanje policijske ure v kavarnah nameravajo intervenirati pri banski upravi mariborski kavarnarji.

14. občni zbor pevskega društva »Grafike« se je vršil te dni. Občni zbor je vodil večletni predsednik Avgust Oblak, ki je podal poročilo o delovanju pevskega zbora grafičnih delavcev v minulem letu. Kakor iz njegovega, tako iz poročil ostalih funkcionarjev je bilo razvidno, da se je pevsko društvo »Grafika« kljub vsem težkočam sedanjega časa pridno udejstvovalo in zlasti tudi uspešno sodelovalo na Gutenbergovi proslavi, ki so jo priredili mariborski tiskarji v tukajšnjem »Narodnem gledališču«. Pri volitvah novega odbora je bil za predsednika izvoljen Mejač Franjo, za podpredsednika Svetličič Ivo, za tajnika Perše Josip, za namestnika Brežnik Konrad, za blagajnika Broše Franc za namestnika Selinšek Mili, za arhivaria pa Tomšič Roman. Občni zbor je izrekel tudi toplo zahvalo poštvalnemu pevovodji g. Vinku Živku.

Obrtniškega plesa se je udeležilo naravnost rekordno število ljudi, tako da je bila velika »Sokolska dvorana« z vsemi postranskimi prostori nabit polna. Obrtniki so lahko veseli in zadovoljni z uspehom svoje vsakoletne prireditve, ki je tudi v sedanjem težkem času pokazala kaj vse zmora složno delo.

Zanimiv »obratni večer« je priredilo te dni društvo »Šola in dom« v mali dvorani »Narodnega doma«. Že prvi večer je pokazal, da bi bilo treba take debate večere ponoviti, ker se bo na ta način marsikatero vprašanje med šolniki in starši razčistilo in bo to seveda v prvi vrsti v korist otrokom, nič manj pa tudi šoli kot vzgojevališču naraščaja.

Materinski tečaj. Prvo predavanje materinskega tečaja, ki ga priredi Žensko društvo v torek, 11. februarja bo »Družina in njeno poslanstvo«. Predava dr. Meško. Začetek predavanja ob 20. uri v »Ljudski univerzi«. Vstop prost. V svrhu kritja stroškov se bodo pobirali prostovoljni prispevki.

Najstarejši mariborski česnikar g. Franjo Pirc je te dni praznoval 70 letnico. Še vedno je izredno čil in svež, dasi je moral v življenju pretrpeti mnogo krivic in tudi pomanjkanje. Je vegetarijanec in velik ljubitelj narave.

Tržne cene mesa. Teletina od 16 do 18 din kg, svinjsko meso s kostmi od 18 do 20 din kg, svinjsko meso izluščeno 22 do 24 din kg, svinjska riba 24 din kg, zajec 24 din kg, salo 24 din kg, slanina 24 din kg, pljuča s srcem 10 do 12 din kg, jetra 14 din kg, reberca 18 din kg, glava z jezikom 12 din kg, ledvice komad po 4 do 5 din, noge 3 do 4 din komad.

Mlada 12 letna dvojička Pirc, ki sta, kakor smo poročali, pobegnili z doma, sta šla peš k staremu očetu in materi v St. Jernej na Dolenskem, odkoder so sedaj starši prejeli obvestilo o beguncih. Vsekakor sta 12 letna fantka prepotovala v snegu dolgo pot v razmeroma kratkem času.

KRANJ

Čevljarna »Elita« in sporazum med mojstri in pomočniki. Obojestransko podpisani zapisnik sporazuma med mojstri in pomočniki vsebuje tudi to, da se zaradi stavke ne bo izvajalo nikakih represalij. Ta zapisnik je podpisal tudi g. Bitenc, ki je najvidnejši družabnik čevljarne »Elita«. V tej delavnici se je v času nastalega spora med mojstri in pomočniki pojavilo največ pomočnikov, ki so skočili zavodnim pomočnikom v hrbet. Od štirih družabnikov, ki tvorijo čevljarno »Elita«, je vsak imel kakšnega pomočnika na svoji strani; poleg tega pa so z dobrim posredovanjem znali dobiti pomočnike tudi od drugod. Razumljivo je, da so jim bili ti pomočniki bolj pri srcu, kakor oni, ki so dosledno vztrajali pri prvih zahtevah, kajti delati s pomočniki, ki nimajo nikakih zahtev, je gotovo bolj dobičkanosno. Tega se zaveda tudi čevljarna »Elita«. Očividni dokaz je v tem, da po podpisu sporazuma ni hotela vzeti nazaj v službo 6 pomočnikov. S tem je kršila tisti sporazum, na katero je pristal g. Bitenc z lastnorocnim podpisom. Pomočnikom ni preostalo drugega kakor, da na represalije reagirajo z represalijami. Vložili so tožbo proti čevljarni »Elita« za 14 dnevno odpoved, za bolniške tedne in za doplačilo, v kolikor niso dosegli minimalne mezde. Istočasno pa se bo menda sprožilo tudi vprašanje: ali se smatra čevljarna »Elita« za obrtno ali industrijsko podjetje. V torek bo tozadevna razprava na okrajnem sodišču. Izvedelo se je že, da se čevljarna »Elita« kot v zagovor sklicuje na to, da je bilo gibanje samo na videz zaključeno, kar se tolmači tako, da smatra sporazum — dosežen in podpisan na sreskem načelstvu — za neveljaven. Torej, veljal naj bi samo njihov nezakoniti delovni red! — Kakor izgleda, tudi na novo zaposleni pomočniki niso povsem zadovoljni in so že tudi iz službe izstopili ter izjavili, da niso vajeni delati v delavnici, ki ni dosti svetla in zračna. — Naj še pripomnimo to, da je podjetje ob ustanovitvi ravno pri delavstvu našlo najprej odemalce in so ravno ti s svojim podpiranjem podjetju ustvarili možnost napredka. Medtem so seveda prvotne lastnike zamenjali čisto novi ljudje, ki ne simpatizirajo tako z delavstvom in ga tudi ne podpirajo v zadevah za zboljšanje svojega položaja. To so dokazali z dejanji napram svojim pomočnikom!

Stopnišče na poti v Stražišče zopet brez držajev. Dolgo je bilo treba čakati, da je kranjska občina namestila na stopnišču z glavne ceste proti Stražišču držaje. Ker pa so te napravili šele letošnjo zimo, jih ni bilo mogoče zaradi mraza dobro zabetonirati. V začetku tega tedna je del železnega držaja nekdo ukradel in v bojazni, da ne pokradejo še ostalih, je ključavničar Majnik, ki je to delo prevzel, še ostale za silo nameščene držaje pobral, tako da je stopnišče ostalo zopet brez držajev in to v času nevarnih posledic. Kdo bo odgovoren za nesrečo?

POSLEDNJE VESTI

Nemško vojno poročilo: Iz Berlina javljajo, da so nemška letala izvedla ob vzhodni Spaniji velik napad na angleške trgovske ladje in pri tem potopila v celoti 10.000 ton angleških ladij, poškodovanih pa je bilo še 22.000 ton ladij, ki ne bodo sposobne za promet. Teško zadeta je bila še daljnja 30.000 tonska ladja. Angleška obramba je bila brez učinka.

Angleška letala so bombardirala neke kraje v zahodni Nemčiji. Porušena je bila samo ena kmetjska hiša.

Italijansko vojno poročilo pravi: Na albanški fronti se vršijo vedno hujske borbe. Italijanska letala so bombardirala Solun in Tepeleni in povzročila veliko škodo.

Na albanskem bojišču so se vršili posamezni boji. V več letalskih bitkah so Grki sestrelili 8 sovražnih letal, kakor poročajo iz Aten.

Zakaj je odstopil minister Flandin? DNB javlja iz Vichyja, da je Flandin moral javnosti pisмено pojasniti vzroke svojega odstopa. Že od poraza Francije je bil Flandin odločen pristati ozkega sodelovanja med Nemčijo in Francijo, a naletel je že od vsega začetka v vladi na osebne ovire. On je hotel lojalno izvajati sklepe premirja in je imel v mislih zlasti težko usodo dveh milijonov francoskih ujetnikov. Kljub težavam v vladi je poštvalno delal za vrnitev ujetnikov iz Švice in pri gospodarstvenem sodelovanju z Nemčijo. — Ker ni našel razumevanja v Vichyju, je moral odstopiti.

Povratak Willkieja v Newyork. Willkie je včeraj pristal na letališču v Newyorku na poletu iz Londona. Novinarjem je izjavil: Če bomo Angliji nudili zadostno pomoč, bomo ostali izven vojne, drugače pa bo tudi Amerika potegnjena v vojno. Morala angleškega naroda je odlična. Obširneje bo spregovoril Willkie v torek v zbornici.

Narečba o preskrbi državnih uslužbencev z živili je pripravljena. Uradniki bodo dobivali življenjske potrebščine potom zadrug v večjih mestih.

IZ ČEŠKE

Razglas o zastavah. Deželni urad v Praži je izdal razglas, da se morajo ob sedanjih državnih slovesnostih razobešati zastave v nepokvarjenem stanju in jih naj radi tega lastniki zvečer snamejo in preko noči dostojno shranijo.

Iz Prage. Praška mestna občina je določila 30 milijonov kron za izpopolnitev mestne kanalizacije. Na Narodni hřidi, to je glavni ulici od Narodnega gledališča napram Vaclavskemu trgu, je kupila Mestna občina neko hišo za 13 milijonov kron, ki jo rabi za namestitev svojih uradov in za regulacijo prometa.

Socijalna slika mesta Přerova. Socijalni urad za oskrbo mladine v češkem mestu Přerovu skrbi potom svojega generalnega varuha za 653 otrok, med katerimi je samo 20 zakonskih. Najmlajša mati, ki je lani rodila nezakonskega otroka, je stara 14 let, najstarejša mati nezakonskega otroka pa je 41 letna Přerovanka.

Dandanašnji izsiljevalec. Pred praškim sodiščem se je moral zagovarjati nek 38 letni Jaroslav Kukačka, ker je nahrnil na kolodvoru nekega mesarja s sledečo grožnjo: »Če mi ne daste kilogram masti, Vas bom takoj jutri zjutraj ovadil, da prodajate mast ljudem pod roko, najmanj 50.000 kron kazni Vam bodo naložili.« Mesar je Kukačko ovadil in ga je sodišče zaradi tega izsiljevanja obsodilo na 8 mesecev težke ječe.

Iz Slovaške

Va vzgojo voditeljev. Slovaška ljudska stranka je ustanovila poseben fond za vzgojo političnih voditeljev naraščaja na Slovaškem, za katerega je daroval slovaški prezident dr. Tiso (katoliški duhovnik) 500.000 kron slovaških.

Slovaški parlament je ratificiral dogovor o pristopu Slovaške k paktu treh .. velesil.

ČRNA PRI PREVALJAH

Pozivamo občino, da naj v bodoče drugače in bolje organizira izdajo krušnih nakaznic, ker sedanji način ni pravilen. Nekateri pridejo po dve in celo tri ure čakati v tem slabem vremenu in morajo zopet čakati po dve in še več ur predno pridejo na vrsto. Mi popolnoma razumemo, da ne utegneta samo dva, včasih celo en sam, zmagati velikega navaala, ker več kot delati ne more nobeden. Izdaja nakaznic naj se v bodoče rajonira in se naj za tisti čas pritegne k pisarniškemu delu več moči, da ne bodo na eni strani trpeli pisarji in na drugi strani predolgo čakali in upravičeno kritizirali ljudje, ker ne pridejo na vrsto. Ves postopek naj se bolj poenostavi.

Sneža je zapadlo po vsej Meziški dolini in po hribih izredno mnogo. Prometa s poštnim avtomobilom ni bilo dva dni in smo pošto dobivali pozneje, ker je prevoz s sanmi počasnejši. Na občinskih cestah je bilo precej plazov, katere so že deloma prekidali, da morejo vozniki v planine po les in drva. Parkrat smo na tem mestu opozarjali na nevarne plazove v Balozu, ker na tistem mestu vsako leto zasuje plaz ceste in smo potem odrezani od Prevalj. Sedaj je zopet zelo velik plaz zasul cesto. Cestni odbor naj bi napravil in zavaroval cesto malo bolj, da ne bodo vozniki, avtomobilni in pešci v nevarnosti pred plazovi. Ali boste tako dolgo čakali, da se bo zgodila večja nesreča in da boste cesto šele po nesreči zavarovali, ko bo že preozno? Napravite red in varnost na banovinski cesti Črna—Baloz—Žerjav, ker do Prevalj je ta odsek najbolj nevaren, še poleti, kaj šele pozimi!

Moko smo dobili te dni in pravijo, da je še to januarski obrok, ker v januarju smo jo dobili samo za en teden. Bomo videli, ako bomo dobili določeno količino, ker pri nakaznicah so nas zaenkrat prikrajšali za cel kilogram in namesto 5 kg, smo dobili le karto z 4 kg. Ne ve se nič, če bomo dobili kaj naknadno, ker se ta količina, ki je sedaj določena, je zelo mala.

Rooseveltov zakon o pomoči Angliji sprejet

Od take podpore ne bi bila izključena niti SSSR.

Reprezentančna zbornica v Washingtonu je dne 8. t. m. izglasovala Rooseveltov zakonski predlog o pomoči Angliji in vsem napadenim državam z 260 proti 165 glasovom. Debata je trajala 6 dni, kar je za ameriške prilike malo. V razpravi se je tudi naglašalo, da bi

tako pomoč mogla dobiti v Zedinjenih državah tudi SSSR. Senator Fish je predlagal, da naj bi Anglija dobila samo omejeno denarno posojilo 2 milijona dolarjev, pa je propadel s svojim predlogom. Sedaj bo o zakonskem predlogu sklepal še senat.

Kriza v Franciji

Laval je odklonil poziv maršala Petaina, da vstopi v vlado.

Iz Vichyja uradno poročajo, da je Laval odklonil poziv maršala Petaina, da vstopi v vlado.

Odklonitev ponujenega mesta v vladi s strani Lavala se tolmači tako, da je bil maršal Petain sicer pripravljen ugoditi nemški zahtevi, da postane Laval zopet minister, ne pa tudi, da bi Francija stopila v sedanji vojni na stran Nemčije v boju proti Angliji s svojim brodomem in da bi dala na razpolago svoje vojne luke kot oporišča.

Transoceanska poročevalska družba je razširila vesti, da sta maršal Petain in admiral Darlan pobegnili iz Vichyja v Afriko. Ta vest pa je brez podlage.

Pričakovati pa je, da bo v kratkem prišlo v Franciji do končne odločitve glede njenih nadaljnjih odnosov z Nemčijo.

Flandin odstopil, njegov namestnik maršal Darlan

Francoski zunanji minister je odstopil, da bi dal Petainu popolno svobodo pri ukrepih, ki jih zahteva sedanji čas.

Po poročilu iz Vichyja je novo vlado sestavil admiral Darlan, ki je prevzel tudi zunanje ministrstvo, vodil pa bo še nadalje tudi ministrstvo mornarice.

Vsi inozemski časopisi se obširno bavijo z odstopom Flandina. Švedsko časopisje naglašajo, da Francija še ni brez moči in da morajo Nemci obvladati 40 milijonov Francozov.

Vesti, ki so jih razširile tuje agencije, da je maršal Petain odšel v francoske kolonije iz Vichyja, uradno odločno zanikajo kot neresnične.

Kaj bo z Bolgarijo?

Napovedujejo se spremembe v vladi.

Reuter poroča iz Sofije, da je bolgarska vlada uklinila vse vlake, ki vozijo proti jugoslovanski in romunski meji, ker se vrši prevazanje čet.

Nadalje pravi poročilo, da je prišlo v zadnjem času zelo mnogo nemških turistov v Sofijo in da je nemško poslanstvo najelo več velikih stavb za nastanitev teh Nemcev.

Iz Zeneve pa se širijo vesti, da bo prišlo že te dni do sestave nove vlade v Bolgariji, katero naj bi sestavil odstopivši kmetijski minister Bagrijanov in da bo ta vlada potem sklenila pristop Bolgarije k paktu sil osi.

Nemški listi in radio pa naglašajo, da so vesti o nemških namerah proti Bolgariji izmišljene.

Reuter. Na vprašanje, če grozi Bolgariji nemška zasedba, je bolgarski zu-

nanji minister Popov te dni dejal pred zunanjim političnim odborom parlamenta, da ne more povedati, kaj bo prinesla bodočnost Bolgariji.

Čisti dobiček Poštne hranilnice v l. 1940 znaša 114,7 milijona dinarjev. Poštna hranilnica je v srečnem položaju, da denarja, ki se steka v njene blagajne v poštno čekovnem prometu sploh ne obrestuje, dasi del tega denarja lahko prav plodonosno uporablja. Čisti dobiček bo razdeljen tako-le: Nad 34 milijonov dinarjev gre v rezervni sklad, din 200.000 dode člani nadzorstva, 2,8 milijonov din osonje Poštne hranilnice, za zdravstvene svrhe članov združenja poštne hranilnice je odobrenih 1,1 milijon dinarjev, za podpiranje združenstva pa 2,3 milijone dinarjev.

Kosti Kristofa Columba, ki je odkril Ameriko, bodo zaidali v nek svetilnik na otoku San Domingu v Ameriki. Ta svetilnik bo največji na svetu in bo zgrajen do l. 1942.

Delavčeva smrt vsled zastrupitve s tetanusom pred Vrhovnim sodiščem

Poročali smo pred meseci, kako se je morala vdova po smrtno ponesrečenem delavcu v Slovenskih Konjicah boriti za vdovsko in otroško rento, katere ji OUZD ni hotel priznati, čeprav se je njen mož, delavec Rudolf Jurgec, smrtno ponesrečil v tovarni usnja vsled zastrupitve z nevarnimi bacili tetanusa.

Vdova Angela Jurgec je vsled tega po odvetniku dr. Reismanu tožila za svojo in otroško rento pred Sodiščem delavskega zavarovanja v Ljubljani, kjer je bil zaslišan kot izvedenec zdravnik docent dr. Ivan Matko, ki je podal pred sodiščem sledeče mnenje:

Pokojni Jurgec se je meseca oktobra 1938 v tovarni usnja Lavrich v Konjicah med delom ranil na levem nadlehju; prosil je zdravnika OUZD za injekcijo proti tetanusu, kar pa je ta odklonil.

Obrat tovarne usnja je treba šteti med skrajno okužene s tetanusovim bacilom. V obratu za predelovanje živalskih kož, kjer je delal pokojni Jurgec, so okužene s tetanusovim bacilom ne samo obratni prostori, temveč tudi cestišča tovarne, vrt id. Na rani, ki je bila odprta, se je lahko pokojni okužil v obratu, ki ga je po bistvu šteti med skrajno okužljive s tetanusovim bacilom. — Za presojo celotnega stanja prihaja torej v poštev v prvi vrsti in edino dejstvo, da je Jurgec z odprtimi ranami delal v obratu, skrajno okuženem s tetanusovim bacilom.

Sodišče

se je pridružil temu mnenju izvedenca, da se je Jurgec okužil s tetanusom v obratu, skrajno okuženem s tetanusovim bacilom, ko je delal pri predelavi živalskih kož z odprtimi ranami ter je prisodilo vdovi in hčerki pokojninsko rento, od novembra 1938 naprej.

Toda OUZD s to sodbo še ni bil zadovoljen, ampak se je pritožil proti priznanju teh rent še na

Vrhovno sodišče v Ljubljani.

Tudi Vrhovno sodišče v Ljubljani je sedaj zavrnilo pritožbo OUZD in v celoti potrdilo odločbo Sodišča delavskega zavarovanja.

Vrhovno sodišče je z ozirom na pritožbo OUZD ugotovilo, da je renta pravilno prisojena, četudi bi se smatralo, da se je pokojni ranil izven obrata. Kajti tudi izven obrata zadobljena rana utemeljuje pravico do nezgodnih

dajatev, če je ugotovljeno, da je okužitev s tetanusom nastopila skozi tako rano med delom v obratu; ker je bila šele okužitev vzrok za nastop smrti. Vsa verjetnost govori za okužitev v obratu, ki je po mnenju izvedenca

pravo leglo za tetanusove bacile.

Kaj hoče pritožba OUZD z izvajanjem, da je Jurgec mogoče umrl vsled zastrupljenja rane in ne na tetanusu, se ne da razumeti. Če je nastopila smrt radi zastrupljenja s hudim strupom, ki ga je vsebovala posoda, ob kateri se je pokojni ranil, potem sploh ne bi bilo nobenega dvoma, da je pripisati smrtni izid posledicam obratne poškodbe. Pritožba torej ni utemeljena.

Kaj pravi k temu OUZD in njegov zdravnik?

S to končno sodbo Vrhovnega sodišča je pravomočno razsojeno in ugotovljeno, da je delavec Rudolf Jurgec umrl vsled zastrupitve na tetanusu. On je bil zavarovan pri OUZD in je takoj iskal pomoči pri zdravniku OUZD. Sodba ugotavlja, da je prosil zdravnika za injekcijo proti tetanusu, katero pa je ta odklonil. Ali obstojajo kakšni predpisi ali navodila, kako se naj delavcem dajejo v takem slučaju injekcije proti tetanusu? Sodni izvedenec, docent dr. Matko, je ugotovil, da so takšne tovarne usnja pravo leglo bacilov tetanusa in obe sodni inštanči sta se priključili temu mnenju. To bi moralo biti še tem bolj znano zdravnikom OUZD v Konjicah, ki so na licu mesta, in bi bil torej moral zdravnik že sam od sebe ob taki nezgodi delavcu dati injekcijo proti tetanusu, četudi je ta ne bi bil zahteval.

Smatramo vsled tega, da mora OUZD, ozir. SUZOR zadevo vzeti resno v pretres in izvajati posledice. Življenje vsakega državljana, vsakega člana OUZD, je dragoceno, tembolj pa družinskega očeta, ki je zapustil mlado nepreskrbljeno ženo in nedoletno hčerko, ki bosta dobivale sedaj komaj mesečno rento po din 221 in din 165.

Smatramo, da mora tudi Državno tožilstvo uvesti preiskavo in v interesu preprečenja podobnih žrtv ugotoviti, kdo odgovarja za to tragično smrt delavca, ki se je zastrupil na tetanusu in ni dobil potrebne injekcije in je po ugotovitvi sodnega izvedenca iz medicinske stroke vsled tega umrl. Spis Sodišča delavskega zavarovanja v Ljubljani ima številko OR 70/1940.

Kotiček sodružic

Naše družinske kronike

Če vprašate kateregakoli znanca, kaj ve o svojih prednikih, je s svojim znanjem kar hitro pri kraju. O očetu in materi še ve najvažnejše podatke, o dedku in babici ve le v najboljšem slučaju povedati imena, o pradedku in prababici pa mu že ni ničesar več znanega. Ne ve, odkod so prišli, kako so se prebijali skozi življenje, kako so delali in trpeli, da je bilo otrokom in vnukom vsaj malo lažje življenje. Če vse to premislimo, moramo vsi skupaj skesano priznati, da se brigamo za vse mogoče stvari, za to, koliko litrov vode je v oceanu, da se pa nikoli ne zmenimo za zgodovino svojega rodu. Tako vtonejo v pozabljenje vsi naporji delavnih rodov, ki so premajhni, da bi jih zaznamovali in ovekovečila zgodovina, ki pa spet niso tako brezpomembni, da bi se jih ne spominjali vsaj neposredni potomci. Zlasti je to važno za družine, ki nimajo svoje zemlje in hiše, ki se čutijo pogosto nekako izkoreninjene sredi množice drugih. Mnogo več osebne, razredne in narodne zavesti bi imel posameznik, če bi vedel, odkod poteka, da so bili njegovi predniki morda trdne kmečke korenine ali pa delavski trpini, ki so se vsi pošteno in častno borili za svoj obstanek.

Res je sicer, da gojimo dandanes veliko preveč čiščenje starih dobrih časov, da jih preveč hvalimo in kažemo vedno na nje nazaj, namesto da bi se zavedali, da je bodočnost naša, da moramo gledati vedno samo naprej. Treba pa je, da poznamo vsaj vsak za svoj rod tiste brezimne junake dela, ki so ustvarjali zgodovino in kljub temu utonili v sivem morju pozabe. Vsak zase naj skuša rešiti svoje prednike pozabe in naj svoje družinsko izročilo odda naprej svojim otrokom, ki bodo delo nadaljevali.

Najboljše bi bilo, ko bi si vsaka družina napravila nekako družinsko kroniko. Za to ni treba drugega kakor zvezek, bodisi navaden, a dovolj debel šolski zvezek, ali pa kakšna lepo vezana knjiga s praznimi listi, če nam razmere dopuščajo, da si jo omissimo. Zdej zberemo najprej pri raznih starejših sorodnikih vse podatke o svojih prednikih. Če nam razmere dopuščajo, si lahko podatke še izpopolnimo pri drugih virih, pri rojstni in mrtvaški knjigi itd. Vse, kar smo mogli zvedeti o svojih prednikih, vpišemo v ta zvezek ali knjigo, ki jo nato skrbno hranimo na primerem kraju. Najbolje je, če z njo vred hranimo tudi vse družinske liste, rojstne in poročne listine, pogodbe, spričevala itd.

To kroniko potem vestno nadaljujemo, tako da vpišemo vsaj enkrat letno, morda n. pr. na Silvestrov večer, vanjo vse ono, kar se je med letom zgodilo važnega v družini, vse družinske veselje in žalostne dogodke, posestne izpremembe itd. Ker le pisana beseda ostane, bo taka družinska kronika našim potomcem drag spomin na starše, obenem pa jih bo čitanje o bojih in trpljenju prednikov bodrilo in jim dajalo poguma, obenem pa tudi vlivalo upanje v boljšo bodočnost.

Pravila za pranje

1. Loči perilo po barvi, kakovosti in nesnažnosti.
2. Preštej in zapiši posamezne komade.
3. Perilo namoči čez noč v mehko vodo

Delavski pravni svetovalec

Dolžna dedščina (Ruše)

Vprašanje: Pred dvema leti sem dopolnil 21 let in bi mi morala takrat mačeha in očim izplačati dedščino po starših, ki so mi umrli pred 10. leti. Dedščina je vključena na posestvu. Ko pa sem terjal za dedščino, so mi odgovorili, da bom že dobil, potem so obljubili plačilo do konca januarja, sedaj mi pišejo, da nimajo denarja, ki pa ga jaz nujno rabim. Prosim navodila, kaj naj ukrenem?

Odgovor: Oskrbite si pri občini ubožno spričevalo in vložite tožbo. Za vsak slučaj še prej pogledajte na zapuščinskem sodišču spis, če je kaj posebnega določeno glede izplačila dedščine. Po Vašem opisu je že zapadla v plačilo in Vama jo morata prevzemnika posestva izplačati s 5 odst. zamudnimi obrestmi za 3 leta nazaj.

Napačno zavarovanje (Litija)

Vprašanje: Ob času brezposelnosti sem dobival brezposelno podporo, toda nižjo, kot bi jo moral prejemati z ozirom na svoje zavarovanje v X. razredu. Ko sem se zaradi tega pritoževal potom zaupnikov in občine ter pri tovarni, Borzi dela in Delavski zbornici, mi je slednja odgovorila, da sem bil baje zavarovan v nižjem razredu, a tovarna mi je dala potrdilo, da sem bil res v X. razredu zavarovan. To potrdilo sem poslal Delavski zbornici in sem nato dobil po treh tednih pottom občine din 40, namesto celega zaostanka din 470. Kam naj se obrnem, da dobim ostaneček?

Odgovor: Če ste bili res pravilno zavarovani po X. meznem razredu in niste dobili na tej podlagi pripadajoče podpore, bi morali vložiti pritožbo pri Borzi dela. Ker pa Vam je pisala Delavska zbornica, da ste bili zavarovani v nižjem razredu, je gotovo dobila Delavska zbornica tozadevno resnično potrdilo in Vam je v tem slučaju odgovorna za manjkajočo razliko tovarna, če Vas je nižje zavarovala. To morate vsekakor razščititi, ker imate potemtakor še nadaljnjo škodo pri starostnem zavarovanju. Vprašajte sami pri OUZD in dvignite potrdilo, kako ste bili zavarovani in nato izterjajte razliko tam, kjer leži krivda.

Nakup občinske parcele (Planina pri Črnomlju)

Vprašanje: Leta 1930 sem kupil zemlji-

(dezevnico). Ako imaš trdo vodo (studenčnico), jo zmečaj s kakšnim primernim sredstvom (soda, Tri soda, Ženska hvala, Henko).

4. Perilo izžuli (zmencaj) na nagrbljeni deski, ožmi in namili.

5. Perilo polij s toplim, a ne z vročim lugom, ki si ga napravila iz mila in sode in pušti nekoliko časa.

6. Perilo izžuli in spet namili.

7. Daj ga v mrzlo vodo obenem s kakšnim pralnim sredstvom, milom, Radionom ali Persilom. Perilo naj z vodo vred zavre. Vreti sme kvečjemu 10 minut.

8. Najbolje je, če se perilo v isti vodi ohladi. Nato ga spet izžuli in spiraj iz mnogih vod tako da je zadnja voda popolnoma snažna.

9. Ako uporabimo malo doma, moramo biti z njim skrajno štedljivi.

Izdelovanje mila doma

Milo moramo kuhati v zelo velikem loncu, ki sme biti samo do polovice poln, ker milnica zelo rada kipi. Vzamemo 4 kg maščobe, najbolje mastnega loja, na njo pa vlijemo 8 do 10 litrov vode, kakor je pač loj masten. Dodamo 1 kg lužnega kamna, ki ga dobimo v drogeriji. Ne smemo ga pa prijemati z roko, ker takoj razje kožo. Dodamo še ½ kg voska in ¼ kg sode ter kuhamo počasi ob zmernem ognju ter neprestano mešamo. Proti koncu zmešamo vmes še ¼ kg soli. Kuhati moramo najmanj poldrugo uro, po potrebi še več in mora ves čas vreti. Če hoče milnica skipteti, si pomagamo tako, da poskropimo z mrzlo vodo. Bolje pa je, če vre na rahlem ognju. Milo odstavimo šele, kadar je kuhano, kar spoznamo po tem, če dvignemo kuhalnico iz milnice, pa teče od nje v počasnih curkih, ki se takoj strdijo. Sedaj zamešamo v milo še ¼ litra terpentina, odstavimo in vlijemo v pripravljene zaboje ali posode, ki smo jih obložili z belim papirjem ali krpami. Ko je milo popolnoma strjeno, ga zvrnemo iz zabojev, razrežemo in posušimo kose na zraku.

Kuhinjski migljali

Vse kapusnice, zelje, ohrovt itd., dajo izvrstno prikuho. Imajo pa to slabo stran, da je vsa hiša polna duha po njih, kadar jih kuhamo. Pomagamo si tako, da pokrijemo lonec, v katerem kuhamo zelje ali ohrovt, s prtom, katerega smo namočili v kisu in vodi. Na prt položimo še pokrovko. Prt posrka ves neprijetni vonj.

Kruh ostane do osem dni svež in se prav nič ne spridi, če dodamo na kg moke 2 žlici vinskega kisa. Okusu se kis prav nič ne pozna.

Če se pečenka noče zmečati, dodaj uporabnemu mesu noževo konico natrona in pazi, da se natron dobro zmeša z mesnim sokom v koci. Pečenka postane prav kmalu melika.

Zelene glavice, ki jih čebula spomladi poganja, dajo izbrano, zdravno prikuho.

Kolerabo kuhaš bolje celo kakor razrezano. Če jo kuhamo celo, obdrži svoj prijeten duh, pa tudi lesene dele lažje odstranimo.

Citrone moraš pred uporabo vedno malo segreti, ker dajo potem več soka.

Uvela zelenjava se osveži, če jo daš za malo časa v slano mrzlo vodo.

Star krompir, ki že kali, nima več dobrega okusa. Okus se pa izboljša, če dodaš proti koncu, ko je krompir že kuhan, malo kisa.

šče in dal zani takrat din 200. Prodajalec pravi sedaj, da je zemljišče občinsko in da ga zato ne more na mene prepisati, a kupnine mi tudi noče vrniti. Jaz sem na parceli že vseh teh 10 let sadil krompir in bi mi rad posestnik to obračunal kot najemnino. Na parceli bi jaz rad postavil barako. Kaj mi je storiti?

Odgovor: Nihče ne more prodati stvari, ki ni njegova last. Zato tudi Vaš prodajalec ni mogel pravnomočno prodati tiste parcele, če je občinska last. V tem slučaju tudi ni upravičen zahtevati od Vas kake najemnine za hasek teh 10 let, ampak kvečjemu občina, ako je pravi lastnik. Tozadevno se informirajte pri občini ali pri sodišču, kjer boste zvedeli, čigava last je dotična parcela. Kupnino Vam mora posestnik vrniti, ker jo ima brez pravnega naslova v rokah. — Opazili smo, da ste naročili »Delavsko Politiko« pred tremi meseci in ste poslali sedaj že drugo vprašanje »Pravnemu svetovalecu«, zadnjič za agrarno zemljo, sedaj za občinsko parcelo. Upamo, da gre res v obeh slučajih za Vaše interese, ne pa morda za koga drugega, ki ni naš naročnik.

Alimentacija za pogrešano ženo (Črna)

Vprašanje: Z ženo sva se sporazumno ločila in ji plačujem preživnino. Že tri leta živim žena v inozemstvu in ne vem od nje ničesar, ali še živi ali se je poročila z drugim, ker plačujem preživnino v roke odvetnika, ki jo je zastopal. Zahteval sem že od njega, da bi dobil kako uradno potrdilo o ženinem bivanju, pa ne dobim ničesar. Ali lahko ustavi preživnino, dokler ne dobim uradnega potrdila, da žena še živi?

Odgovor: Ako izročate preživnino odvetniku, mora imeti odvetnik od Narodne banke posebno dovoljenje za pošiljanje preživnine v inozemstvo. Drugače ženi denarja ne sme poslati preko meje. Obrnite se torej na Narodno banko, kjer boste najlažje zvedeli, če je odvetnik dobil takšno dovoljenje in za kam? Sami ne smete ustaviti preživnine, ker bi Vas lahko žena po odvetniku takoj zopet rubila za dolžno preživnino in Vam s tem povzročila nepotrebne stroške. Lahko se obrnete tudi na občino ženinega bivališča v inozemstvu ali na policijo in vprašate, če žena tam živi ali ne.